

درس دهم

پارِ مہربان

به جمله‌های زیر توجه کن.

■ دانش‌آموز توانمند، یعنی دانش‌آموزی که توانایی دارد.

■ رفتار ارزشمند، یعنی رفتاری که ارزش دارد.

حالا تو بگو:

■ دختر هنرمند، یعنی **دختری که هنر زیادی دارد.**

■ انسان **ثروتمند**، یعنی انسانی که ثروت دارد.

به مثال‌های زیر دقت کن و در مورد آن‌ها با دوستانت گفت‌وگو کن.

رفت ← علی رفت.
 دوید ← علی دوید.
 آمد ← علی آمد.

نشانه ی مفعول

نوشت ← نرگس قصه را نوشت.
 خواند ← نرگس قصه را خواند.
 شنید ← نرگس قصه را شنید.

حالا تو بگو:

نشانه ی مفعول

خورد مریم غذا را خورد.
 آورد مریم غذا را آورد.
 پخت مریم غذا را پخت.

کتاب کار فارسی
درس دهم
(یار مهربان)

کلمات هم‌معنی

آزرده: رنجیده، ناراحت
لذت: حالت خوشایند و خوب
صمیمی: همدل و مهربان
غروب: پایان روز

کلمات مخالف

گذشته ≠ آینده
دوستی ≠ دشمنی
کوچولو ≠ بزرگ
خسته ≠ سر حال

کلمات هم‌خانواده

خیال، تخیل، مخیله
شکل، اشکال، شاکله
متوجه، توجه، موجه
حال، احوال، حالت
ضربان، ضربه، ضارب

نغمه: صدای خوش

مراقب: نگهبان، مواظب

معمولاً: بیشتر وقت‌ها

موضوع: آنچه درباره‌ی آن گفت و گو می‌شود.

باسواد ≠ بی‌سواد

گشوده ≠ بسته

نزدیک ≠ دور

گرم ≠ سرما

شعر، شاعر، مشاعره

مختلف، اختلاف، خلاف

قلب، منقلب، تقلب

آسیب: صدمه

آغوش: بغل

باخبر ≠ بی‌خبر

حقیقت ≠ دروغ

هرگز ≠ همیشه

زمین ≠ آسمان

مامان بچه‌ها را صدا زد: «درنا، برنا بیایید می‌خواهیم غذا بخوریم.» برنا سفره را پهن کرد. درنا بشقاب‌ها را چید. مامان پلو را توی دیس کشید و سر سفره آورد. بابا ظرف خورشید را آورد. سبزی و ماست هم به کمک بچه‌ها در سفره چیده شد. همه با هم دور سفره نشستند. مامان گفت: «آخ! پارچ دوغ را در آشپزخانه جا گذاشتم.» درنا گفت: «من دوغ را می‌آورم.» برنا گفت: «پس من هم لیوان‌ها را می‌آورم.» بابا گفت: «زود باشید غذا سرد شد.»

★ در متن بالا کلماتی دیده می‌شود که بعد از آن‌ها «را» آمده است. اگر دقت کنید می‌بینید که کاری، بر روی این کلمات انجام شده است.

مثال: زهرا کتاب را برداشت.

عمل برداشتن بر روی کتاب انجام گرفته است. به این کلمات «**مفعول**» می‌گویند؛ معمولاً بعد از مفعول «را» می‌آید.

★ در یک جمله با تغییر فعل، آن جمله معنای جدید پیدا می‌کند.

★ از ترکیب برخی کلمات با «مند» کلمات جدید ساخته می‌شود.

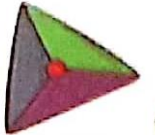
مثال: دانش + مند = دانشمند

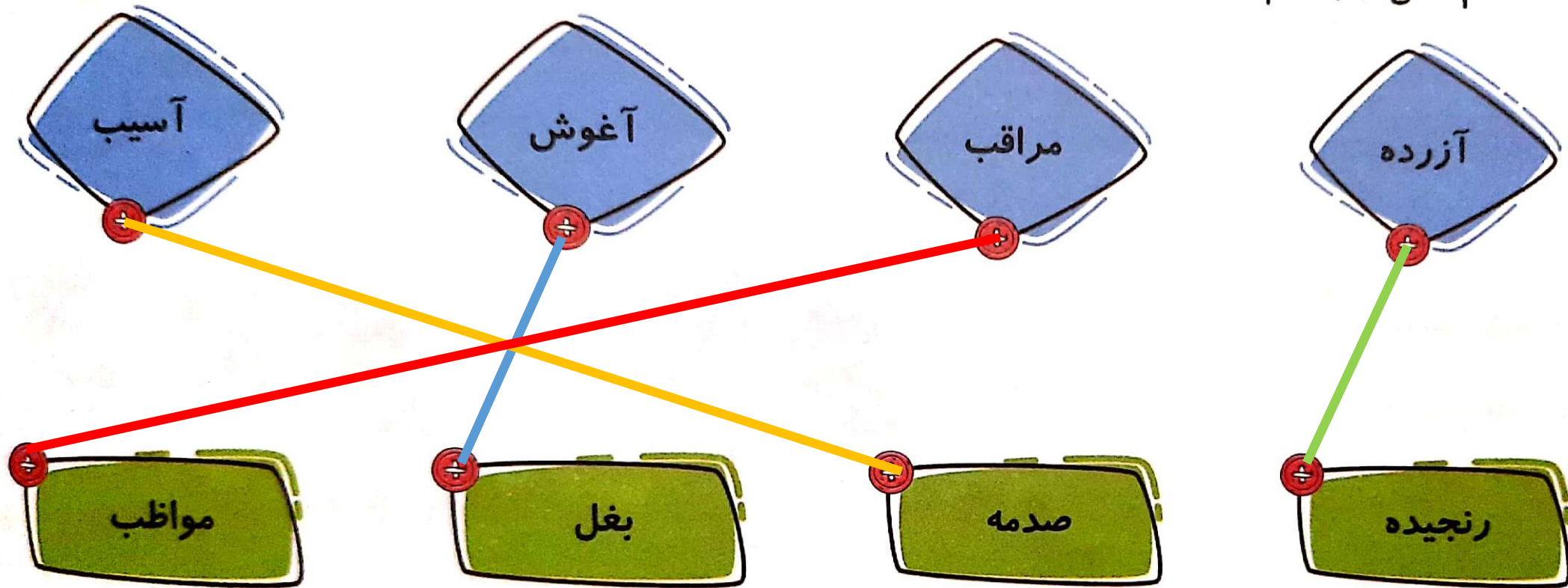
بهتر است برای نوشتن در مورد یک موضوع کلی آن را به موضوعات کوچک‌تر تقسیم کنیم و سپس در مورد هر یک از موضوعات کوچک یک بند بنویسیم تا درباره‌ی موضوع کلی یک متن کامل داشته باشیم.

تمرین

۱ کلمات هم معنی را به هم وصل کن.

فارسی سوم دبستان

علوی

۲ درستى ☒ و نادرستى ☒ جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: کتاب می‌تواند دوست خوبی برای ما باشد. ☒

ب: وقتی کتاب را خواندیم، دیگر نیازی نیست که از آن مراقبت کنیم. ☒ باید

پ: مخالف کلمه‌ی «آزرده»، خسته است. ☒ خوشحال

ت: هم‌خانواده‌ی «لذت»، لذیذ است. ☒

۳ جاهای خالی را با توجه به درس پر کن. (یک کلمه اضافی است)

حالت - مختلف - آغوش - لحظه‌ای - باغ‌ها

الف: راستش بهترین وقت برای من، آن لحظه‌ای است که مرا در آغوش می‌گیرید و به قلبتان نزدیک می‌کنید.

ب: در این حالت است که من شما را بر دوش خودم سوار می‌کنم و به سفر می‌برم و با آدم‌ها و جاهای

مختلف ... آشنا می‌کنم.